

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věcech žalobců: **a) B. B., b) nezl. B. A.**, zast. zákonným zástupcem B. B., **c) U. R., d) nezl. B. S.**, zast. zákonným zástupcem U. R., **e) nezl. B. A.-Z.**, zast. zákonným zástupcem B. B., zastoupení Mgr. Anetou Bendovou, advokátkou se sídlem S.K. Neumanna 725, 500 02 Hradec Králové, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra ČR**, Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, v řízení o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 2.7. 2008, č.j. OAM-414/LE-05-ZA07-2006, ze dne 2.7. 2008, č.j. OAM-410/LE-05-ZA07-2006, ze dne 2.7. 2008, č.j. OAM-745/VL-07-L07-2006 a ze dne 24.11. 2008, č.j. OAM-813/VL-01-K01-2008, ve věcech mezinárodní ochrany, **t a k t o :**

- I. **Rozhodnutí žalovaného ze dne 2.7.2008, č.j. OAM-414/LE-05-ZA07-2006, ze dne 2.7.2008, č.j. OAM-410/LE-05-ZA07-2006, ze dne 2.7.2008, č.j. OAM-745/VL-07-L07-2006 a ze dne 24.11.2008, č.j. OAM-813/VL-01-K01-2008, se z r u š u j í a věci se v r a c í žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

III. Zástupkyni žalobců Mgr. Anetě Bendové, advokátce se sídlem S.K. Neumanna 725, Hradec Králové, se p ř i z n á v á odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 32.112,-- Kč, která jí bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Hradci Králové do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobci se včas podanými samostatnými žalobami domáhali přezkoumání výše uvedených rozhodnutí žalovaného, kterým jim nebyla udělena mezinárodní ochrana dle § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů („zákon o azylu“). Žalovaný v odůvodnění jednotlivých rozhodnutí uvedl, že v řízeních bylo prokázáno, že žalobci nebyli v Kazachstánu pronásledováni pro uplatňování politických práv a svobod, není proto u nich dán důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Dále dospěl k závěru, že obavy žalobců z pronásledování z důvodů vyjmenovaných v § 12 písm. b) zákona o azylu, tj. z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů, nejsou důvodné. Žalobce a) tvrdil, že měl v zemi původu neustálé potíže s policií kvůli svému náboženskému vyznání z důvodu vyznávání tzv. čistého islámu. Žalovaný po provedeném správním řízení označil obavy žalobce v tomto směru za neopodstatněné. Popsal zákonnou úpravu týkající se povinné registrace náboženských skupin v zemi původu, které se žalobce a jeho skupina souvěrců odmítali podřídit, proto postup státních orgánů vůči takové skupině nelze dle žalovaného považovat za závažné porušení lidských práv. Žalobce tak nenaplníuje definici pronásledování ve smyslu § 2 odst. 7 zákona o azylu ve znění platném v době rozhodování, neboť v případě povinné registrace náboženské komunity se jedná o nezbytný zákonem stanovený zásah. Pokud jde o posouzení způsobu (intenzity a míry) jednání příslušníků policie a bezpečnostních složek vůči žalobci, žalovaný označil výpovědi žalobce v tomto směru s poukazem na značné rozpory za nevěrohodné. Posoudil i žalobcem předložené důkazy a dospěl k závěru, že žalobce dostatečně nevyužil všech dostupných prostředků vnitrostátní ochrany, které s odkazem na shromážděné informační zdroje v napadeném rozhodnutí popsal. V případě žalobkyně c) a ostatních nezletilých žalobců, kteří své potíže v zemi původu odvozovali od náboženských potíží žalobce a), žalovaný neshledal důvodnou obavu z pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný v případě žalobců neshledal ani důvody pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu, ani důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 cit. zákona. Z hlediska zvažování důvodů pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu žalovaný vycházel ze zpráv o zemi původu a dospěl k závěru, že žalobcům nehrozí žádné z nebezpečí, jež zákon považuje za vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 cit. zákona. Neshledal ani důvody

pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny podle § 14b zákona o azylu.

Žalobci v žalobách namítali porušení některých ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (§ 2 odst. 4 a § 3). Žalobce a) tvrdil, že byl v zemi původu pronásledován pro své náboženské přesvědčení pro vyznávání čisté formy islámu. Byl podroben několika nezákonným jednáním ze strany státních orgánů včetně nezákonné domovní prohlídky. Odmítá odůvodnění žalovaného k otázce povinnosti registrace náboženských skupin v Kazachstánu, když sám patří k tak malé náboženské skupině, že ji nelze zaregistrovat. V praxi to dle žalobce a) chodí tak, že takovým osobám (vyznavačům čistého islámu) jsou podstrkávány drogy či zbraně, aby je bylo možné stíhat, aniž by to bylo spojováno s náboženskými důvody. Namítal, že v Kazachstánu není možné se dovolat ochrany u státních orgánů. Obrátil se na organizaci pro lidská práva i advokáta, ale bezvýsledně. Žalovaným učiněný odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu k oprávněnosti požadavku registrace náboženských skupin pak neodráží jeho případ, když se registrovat nemohli. Odmítá žalovaným tvrzené rozpory ve svých výpovědích s poukazem na délku správního řízení (více jak dva roky) i možnou nepřesnost překladu. Hodnocení důkazů žalovaným, které mu předložil, považuje za neobjektivní. V důvodech skutkových setrval na skutečnostech přednesených před správním orgánem. Žalobkyně c) v žalobě uvedla, že byla v zemi původu pronásledována kvůli náboženským projevům svého manžela, který patří ke skupině vyznavačů čistého islámu. Z tohoto důvodu byla zadržena, proběhla u nich nezákonná domovní prohlídka. Rovněž jí v zemi původu nebyla poskytnuta dostatečná zdravotní péče. Napadenému rozhodnutí dále vytýká nepřezkoumatelnost, když žalovaný sice shromáždil více podkladů, ale ne všechny použil pro své rozhodnutí a není tak zcela jasné z čeho při svém rozhodnutí vycházel. V důvodech skutkových rovněž setrvala na skutečnostech přednesených před správním orgánem. Pokud jde o nezletilé žalobce b), d) a e), jejich zákonní zástupci odkázali na své vlastní žaloby a důvody pro které se sami dovolávají mezinárodní ochrany v ČR. Obávají se, že jejich děti budou v zemi původu pronásledovány z důvodu náboženského vyznání, neboť jsou vychovávány ve víře svých rodičů. Navrhli, aby soud všechna napadená rozhodnutí pro nezákonnost zrušil a věci vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svých vyjádřeních k žalobám popřel jejich oprávněnost, odkázal na obsah správních spisů, zejména na vlastní tvrzení a výpovědi žalobců a) a c) učiněné ve správních řízeních. V případě žalobce a) uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že žalobce a) měl problémy s policií v zemi původu proto, že se vyhýbal zákonem požadované registraci náboženských skupin. Odmítl tvrzení žalobce o nemožnosti registrace jejich malé náboženské skupiny z důvodu nutného počtu 50 členů. Žalovaný konstatoval, že žalobce žádné kroky k registraci náboženské skupiny nepodnikl. Poukázal přitom na vlastní tvrzení žalobce, že jejich skupina čítá 15 (20) členů, přičemž dle kazašského zákona o svobodě vyznání a náboženských sdružení stačí k registraci nejméně 10 podpisů. K žalobcem předloženému důkazu – usnesení Městského soudu v Aktau uvedl, že z jeho obsahu

vyplývá, že žalobce byl uznán vinným z přestupku za vyhýbání se registraci náboženského sdružení a byl mu udělen trest v podobě ústního varování, přičemž žalobce se proti tomuto rozhodnutí neodvolal. Podle žalovaného nelze tvrdit, že by žalobce a) byl ze strany státních orgánů vystaven diskriminaci. Poukázal i na to, že žalobce a) si během pohovorů nikdy nestěžoval na nepřesnost překladu. V případě žalobkyně c) uvedl, že její výpovědi porovnal s dostatečným množstvím reprezentativních a aktuálních informací o zemi původu s tím, že některé ze shromážděných podkladů při vlastním rozhodování nepoužil. Konstatoval, že v napadeném rozhodnutí jsou odkazy na konkrétní použité dokumenty, z čehož je zřejmé o jaké podklady se žalovaný při svém rozhodování opíral. Dále uvedl, že žalobkyně c) většinu svých problémů v zemi původu odvozuje od problémů svého manžela, proto při svém rozhodování přihlédl i ke správním řízení jejího manžela, žalobce a). V případě nezletilých žalobců b), d) a e) žalovaný uvedl, že při svém rozhodování vzal v úvahu výpovědi obou rodičů žalobců s tím, že neshledal jejich obavy z pronásledování v Kazachstánu jako relevantní podle zákona o azylu, a proto i nezletilým žalobcům neudělil žádnou z forem mezinárodní ochrany. Odkázal proto na odůvodnění rozhodnutí ve věcech rodičů žalobců. Žalovaný závěrem navrhl, aby soud jednotlivé žaloby jako nedůvodné zamítl.

Krajský soud přezkoumal žalobami napadená rozhodnutí při jednání za přítomnosti tlumočnice jazyka kazašského. Z předložených správních spisů zjistil, že žalobce a) požádal o udělení mezinárodní ochrany dne 17. 5. 2006. Uvedl, že je kazašské národnosti, islámského vyznání, není a nikdy nebyl politicky organizován. Kazachstán opustil z důvodu pronásledování pro své náboženské vyznání, je stoupencem tzv. čistého islámu. V rámci správního řízení byly se žalobcem a) provedeny celkem 4 pohovory (dne 22.8. 2006, 7.9. 2006, 8.3. 2007 a 20.4. 2007). V jejich průběhu uvedl, že v Kazachstánu měl od roku 1999 do svého odchodu z vlasti v roce 2006 problémy s příslušníky policie a Výboru pro národní bezpečnosti (KNB) kvůli svému náboženskému vyznání. Byl opakovaně vyslýchán, byl podroben domovním prohlídkám, při nichž mu byla zabavována náboženská literatura. Policisté mu dále vyhrožovali uvězněním, podezřívali ho z terorismu. Uvedl také, že od roku 2005 se stal imámem jejich náboženské skupiny poté, co byl předchozí imám uvězněn. Předložil žalovanému k důkazu usnesení Městského soudu v Aktau, kterým byl v roce 2003 uznán vinným ze správního přestupku za porušení zákona o svobodě vyznání a náboženských sdružení pro vyhýbání se registraci náboženského sdružení. Byl mu udělen správní trest v podobě ústního varování. Opakovaně vysvětloval, že jeho náboženská skupina se neregistrovala z důvodu malého počtu členů, přičemž zákon dle jeho tvrzení požadoval pro registraci 50 členů a dále i proto, že nesplňovali další zákonem vyžadované podmínky pro registraci. Naposledy ho příslušníci KNB zadrželi v dubnu 2006, odvezli ho za město a vyhrožovali mu uvězněním. Rozhodl se proto Kazachstán opustit. V případě návratu se obává podstrčení drog nebo zbraní ze strany policie, křivého obvinění z terorismu a následného uvěznění.

Žalobkyně c) podala stejného dne (17.5. 2006) žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR, v níž uvedla, že má kazašskou národnost, vyznává islám. Vlast

opustila 14.5. 2006 spolu s manželem, který měl problémy s policií kvůli svému náboženskému vyznání. Při pohovoru dne 22.8. 2006 a dne 9.3. 2007 popsala své problémy v zemi původu. Uvedla, že v roce 1998 přijala islám. V roce 2001 se podruhé provdala a narodil se jí syn [žalobce b)]. Dcera z prvního manželství (narozená v roce 1999) zůstala v Kazachstánu. Připustila, že ona sama žádné problémy ve vlasti neměla, vlast opustila spolu s manželem kvůli jeho potížím. Uvedla dva případy, kdy u nich doma policisté provedli domovní prohlídku (v prosinci 2002 a v říjnu 2005), při níž zabavili náboženskou literaturu, kterou jim později vrátili. Kromě domovních prohlídek k nim domů chodil „okrskář“, který vždy hovořil pouze s manželem. Dále k nim jednou až třikrát za měsíc chodili příslušníci KNB, ale nikdy s nimi nehovořila. Ve vztahu ke své osobě uvedla potíže při poskytování lékařské péče v roce 2006, kdy jako těhotná pobývala v nemocnici, které přičítá svému náboženskému vyznání. V případě návratu se obává uvěznění a dále toho, že jejich děti by byly umístěny do dětského domova.

V žádostech o mezinárodní ochranu ohledně nezletilých dětí, z nichž žalobci d) a e) se narodili na území ČR, jejich zákonní zástupci odkázali na důvody uvedené ve svých vlastních žádostech. Vyjádřili obavu z pronásledování z náboženských důvodů, neboť jejich děti sdílejí stejnou víru. Pro případ návratu vyjádřili obavu z uvěznění rodičů a umístění dětí do dětského domova.

Rozsudky ze dne 10.9. 2009, č.j. 32 Az 30/2008-82 [věc žalobců a), b)]; č.j. 32 Az 31/2008-57 [věc žalobkyně c)]; č.j. 32 Az 32/2008-53 [věc žalobkyně d)] a č.j. 32 Az 52/2008-53 [věc žalobce e)] Krajský soud v Hradci Králové jednotlivé žaloby jako nedůvodné zamítl. V odůvodnění rozsudků uvedl, že neshledal pochybení v závěru žalovaného, že žalobci nesplňují podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Za správné a náležitě odůvodněné označil i závěry žalovaného ohledně neudělení azylu podle § 13, § 14, § 14a a §14b zákona o azylu. V případě žalobce a) krajský soud uvedl, že žalovaný se dostatečně zabýval situací v Kazachstánu, zejména pokud jde o oblast náboženství. S odkazem na jednotlivé informační zdroje konfrontoval výpovědi žalobce se zjištěnými skutečnostmi. Z nich vyplývá, že svoboda náboženského vyznání je v Kazachstánu zaručena Ústavou. Dodatky (novely) zákona o svobodě náboženství a náboženských skupinách z roku 2005 stanovují zákaz aktivit všech náboženských organizací, které nejsou úředně registrované. Za porušení registrační povinnosti hrozí pouze peněžitá pokuta. Důvodem přijetí těchto dodatků bylo zabezpečení národní bezpečnosti. Žalobce ve svých výpovědích uváděl, že náboženská skupina ke které patřil nebyla registrovaná, přičemž o registraci ani neusilovali. Odmítnutí registrace vysvětloval i tím, že nesplňují zákonem stanovený počet 50 osob pro registraci a další administrativní podmínky, ač dle příslušného kazašského zákona k registraci stačí 10 osob. Soud konstatoval, že právě skutečnost, že žalobce a jeho skupina souvěrců nebyli registrováni nebo zákonem předepsanou registraci odmítali pro údajný rozpor s Koránem, byla důvodem zvýšené pozornosti ze strany státních orgánů Kazachstánu dbajících na dodržování zákonů. Odkázal na Zpráva UNHCR z 18.5. 2006, v níž se uvádí, že zvýšené pozornosti policejních orgánů je věnováno např. členství v organizaci Hizb ut-Tahrir, která je v Kazachstánu zapsána na seznamu

extremistických organizací. Případný zájem policejních orgánů o žalobce mohl být činěn právě z bezpečnostních důvodů Kazachstánu. Žalobce a skupina jeho souvěrců odmítali splnit zákonem stanovený požadavek registrace náboženských skupin, proto se o ně bezpečnostní orgány Kazachstánu zajímaly. Soud odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu: č.j. 3 Azs 89/2007-68 ze dne 5.12. 2007, č. j. 8 Azs 23/2008-75 ze dne 10. 6. 2008 a č. j. 7 Azs 12/2008-98 ze dne 24. 4. 2008, dostupné na www.nssoud.cz, které se ve skutkově obdobném případě zabývaly otázkou povinné registrace náboženských skupin v Kazachstánu a postavením vyznavačů tzv. čistého islámu se závěrem, že „zákonný požadavek povinné registrace náboženských skupin v Kazachstánu neznámá omezení ve vyznávání víry, jedná se o nezbytnou podmínku zajišťující bezpečnost státu, čímž je sledován legitimní cíl, a proto ho nelze považovat za porušování lidských práv (náboženské svobody) ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu“. Tomuto požadavku se žalobce nepodřídil a byl tak vystaven oprávněné pozornosti státních orgánů. Soud zhodnotil jednotlivé výpovědi žalobce týkající se nevhodných praktik a jednání příslušníků policie a KNB a pro zjevné rozpory je ve shodě se žalovaným označil za nevěrohodné. Dospěl rovněž k závěru, že pokud byl žalobce přesvědčen, že jednání policistů vůči němu je nepřiměřené, měl tuto skutečnost oznámit příslušným státním orgánům a měl se u nich domáhat pomoci a ochrany. Rovněž mohl podat odvolání proti usnesení městského soudu v Aktau, kterým byl uznán vinným za přestupek pro vyhýbání se registraci náboženského sdružení, ale neučinil tak. Žalobce podle názoru soudu dostatečně nevyužil všech prostředků možnosti vnitrostátní ochrany k prošetření nevhodného chování příslušníků policie a KNB, přičemž žalovaný s odkazem na použité informační zdroje popsal dostupné mechanismy ochrany v zemi původu žalobce. V případě žalobkyně c) krajský soud odůvodnil, že měl za prokázané, že žalobkyně vlast opustila a žádost o udělení mezinárodní ochrany podala z důvodu následování svého manžela, který měl v Kazachstánu potíže kvůli svému náboženskému vyznání. Sama vyloučila jakékoliv osobní potíže s kazašskými státními orgány, jednoznačně uvedla také to, že v praktikování náboženské víry jí osobně nikdo nebránil. K namítaným potížím s lékařskou péčí v zemi původu, a to uváděné diskriminaci z důvodu náboženského vyznání soud uvedl, že lékařská péče nebyla v případě žalobkyně c) zanedbána, byla jí poskytnuta a pouhá nespokojenost s úrovní lékařské péče v zemi původu není a nemůže být důvodem pro udělení azylu. Žalobkyní vyslovenou obavu z jejího uvěznění a umístění dětí do dětského domova soud označil za ničím nepodloženou a neodůvodněnou domněnku. V případě nezletilých žalobců b) d) a e) soud odůvodnil, že jejich příběh se odvíjí od azylového příběhu jejich rodičů, kterým nebyla udělena žádná z forem mezinárodní ochrany. Nezletilí žalobci d) a e), kteří se narodili na území ČR, navíc nikdy na území Kazachstánu nežili a vzhledem k jejich věku proto nelze ani uvažovat o azylovém důvodu dle § 12 písm. a) zákona o azylu. Otec nezletilých žalobců tvrdil obavu z pronásledování z náboženských důvodů dle § 12 písm. b) zákona o azylu pro vyznávání čistého islámu, kterou žalovaný neshledal důvodnou, proto není tato obava reálná ani v případě nezletilých žalobců. Soud neshledal pochybení žalovaného ani ohledně neudělení doplňkové ochrany žalobcům dle § 14a a § 14b zákona o azylu. Odůvodnil, že v řízení nebylo prokázáno, že by žalobcům v případě návratu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o

azyly. V Kazašské republice v současné době nedochází k mezinárodnímu nebo vnitřnímu ozbrojenému konfliktu a vycestování žalobců nepředstavuje rozpor s mezinárodními závazky ČR. Odkázal na Informaci MZV ČR z 25.5. 2007 podle které neúspěšným žadatelům o azyl nehrozí v případě jejich návratu do Kazašské republiky postih ze strany státních orgánů.

Rozsudky krajského soudu napadli žalobci kasačními stížnostmi, kterým Nejvyšší správní soud svými rozsudky ze dne 19.3. 2010, č.j. 2 Azs 4/2010-136 [věc žalobců a), b)]; č.j. 2 Azs 7/2010-100 [věc žalobkyně c)]; č.j. 2 Azs 6/2010-91 [věc žalobkyně d)] a č.j. 2 Azs 5/2010-92 [věc žalobce e)] vyhověl, napadené rozsudky krajského soudu zrušil a věci mu vrátil k dalšímu řízení. Současně krajskému soudu uložil, aby v nových rozhodnutích o věci samé rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“).

V případě žalobce a), jehož příběh je pro posouzení azylového příběhu celé jeho rodiny klíčový, Nejvyšší správní soud (dále také jen NSS) z důvodu podaných stížních námitek označil tři okruhy problémů, které jsou podstatné pro posouzení jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany v ČR.

Za první okruh označil posouzení otázky pronásledování žalobce a) ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu pro náboženské přesvědčení a v tomto směru namítaný nedostatečně zjištěný skutkový stav věci. NSS po rekapitulaci správního řízení a řízení proběhlého před krajským soudem poukázal na to, že žalobce a) zastával funkci imáma od roku 2005 a tato skutečnost nebyla v rozhodnutí žalovaného ani krajského soudu reflektována. NSS zdůraznil, že od samotného požadavku registrace náboženských skupin a jeho vynucování zákonnými prostředky je nutno odlišovat případná represivní jednání bezpečnostních či jiných kazašských státních orgánů, která překračují sféru zákonem dovolených opatření, a mohou samostatně nebo kumulativně s ostatními opatřeními namířenými vůči konkrétní osobě dosáhnout intenzity pronásledování (odkázal v tomto směru na svůj rozsudek ze dne 22.5. 2009, č.j. 5 Azs 7/2009-89). NSS se proto neztotožnil se závěry ministerstva vnitra ani krajského soudu o nevěrohodnosti žalobce a naopak uvedl, že je třeba vycházet z jeho výpovědí, které se přes pouze dílčí nesrovnalosti drží jedné dějové linie a lze je označit za konzistentní (tj. ze skutečnosti, že žalobce byl v letech 1999-2006 vystaven opakovaným výslechům a domovním prohlídkám, bylo mu vyhrožováno uvězněním, byla mu zabavována běžně dostupná náboženská literatura, byl podezříván z terorismu). NSS dále uvedl, že žalobce předkládal správnímu orgánu velké množství informací, kterými se snažil prokázat důvodnost své žádosti. V otázce nakládání s informacemi o zemi původu NSS odkázal na svoji judikaturu a uvedl, že žalovaný ani krajský soud dostatečně nepřihlédli ke specifickým skutkovým okolnostem a tomu, že žalobce a) zastával v rámci své náboženské skupiny funkci imáma poté, co byli předchozí imámové uvězněni. Uzavřel, že teprve po shromáždění dostatečných podkladů bude třeba opětovně zkoumat, zda je v případě žalobce a) naplněna definice pronásledování podle čl. 9 Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. 4. 2004 o minimálních normách, které musí

splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (tzv. kvalifikační směrnice) a zda zjištěné skutkové okolnosti mohou zakládat odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství podle § 12 písm. b) zákona o azylu (k příkazu eurokonformního výkladu zákona o azylu odkázal na rozsudek NSS ze dne 13.8. 2008, č.j. 2 Azs 45/2008-67).

K druhému okruhu stížních námitek, a to posouzení možnosti domáhat se účinně v Kazachstánu ochrany u policie NSS uvedl, že zastávání funkce imáma má dopad i na dostupnost účinné ochrany v zemi původu. Žalovaný ani krajský soud dostatečně nezkontrolovali, zda-li měl žalobce k vnitrostátní ochraně vzhledem ke specifickým okolnostem svého případu vůbec přístup. NSS uvedl, že žalovaný vůbec nezkontroloval tvrzenou nezákonnou praxi kazašských státních orgánů, že žalobci a) hrozí vykonstruované trestní stíhání za držení narkotik a zbraní.

Třetí okruh stížních námitek, a to neprovedení žalobcem a) navržených důkazů krajským soudem, považoval NSS za pochybení a označil závěry krajského soudu za nepřezkoumatelné.

Při zkoumání důvodnosti obav, že cizinec utrpí v případě návratu vážnou újmu ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu (resp. čl. 15 kvalifikační směrnice) NSS vytkl žalovanému i krajskému soudu, že neaplikovali test „reálného nebezpečí“ (viz rozsudek NSS ze dne 26.3. 2008, č.j. 2 Azs 71/2006-82).

NSS uzavřel, že skutkový stav věci nebyl dostatečným způsobem zjištěn. Krajský soud měl tedy, vzhledem k rozsahu nutného doplnění dokazování, pro tuto vadu řízení rozhodnutí žalovaného zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Neprovedení důkazů krajským soudem bylo důvodem pro zrušení zamítavých rozsudků krajského soudu i ve věcech dalších žalobců, rodinných příslušníků žalobce a). NSS konstatoval, že výsledek nového řízení nelze předjímat, nicméně pokud by žalobce a) obdržel mezinárodní ochranu podle § 12 nebo doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu, pak by v případě ostatních žalobců bylo možné udělit azyl za účelem sloučení rodiny (§ 13 cit. zákona) nebo doplňkovou ochranu za účelem sloučení rodiny (§ 14b cit. zákona).

Po vrácení věci zpět krajskému soudu tento usnesením ze dne 3.8.2010, č.j. 32Az 30/2008-181 spojil věci žalobců ke společnému projednání s tím, že nadále budou vedeny pod č.j. 32Az 30/2008.

V novém řízení projednal krajský soud žalobu při jednání za přítomnosti tlumočnice jazyka kazašského. Zopakoval dosavadní průběh jednání, konstatoval podstatné závěry rozsudků Nejvyššího správního soudu, podrobněji pak ve věci žalobce a). Po vrácení věci krajskému soudu žalobce a) předložil prostřednictvím své zástupkyně k provedení důkazu 4 svazky listin textů v ruském a anglickém jazyce. Tyto nové zprávy o situaci v zemi původu dle názoru žalobce a) vyvracejí tvrzení

žalovaného, o které bylo opřeno původní rozhodnutí a s nimiž se ztotožnil i krajský soud. Žalobce a) je přesvědčen, že by on ani jeho rodinní příslušníci neměli být vráceni do země původu, protože by jim hrozila vážná újma podle § 14a zákona o azylu. Soud provedl důkaz čtením překladů listin z anglického do českého jazyka, a to 1) Zprávy Amnesty International o Kazachstánu ze dne 22.3. 2010 „Účinné záruky proti mučení stále chybí,“ jejíž podstatné části nechal přeložit prostřednictvím Amnesty International (dále jen AI) se zastoupením v Praze. Uvádí se v ní, že v Kazachstánu nadále trvá neuspokojivá situace v oblasti lidských práv, dochází k mučení a špatnému zacházení zadržovaných osob. Podle zvláštního zpravodaje OSN pro otázky mučení existuje řada věrohodných osobních svědectví od obětí mučení. AI je znepokojena, že k porušování lidských práv často dochází pod rouškou boje proti terorismu. K mučení a špatnému zacházení ze strany policie dochází již před „oficiálním zadržením“ podezřelého, tj. před tím, než je zadržena osoba zaregistrována na policejní stanici. Podle zákona o detenci musí být osoba registrována na policejní stanici do tří hodin po zatčení s tím, že registrace představuje oficiální zadržení. Podle informací, které AI získala, policisté tento zákon často nedodržují a porušují, zadržené osoby nejsou registrovány do daných tří hodin po zadržení. Navíc v době faktického zadržení není dotyčná osoba informována o svých právech. Zpráva dále obsahuje výpovědi 4 různých zadržených osob, které vypovídají o bití a mučení ze strany policie za účelem získání jejich doznání, přičemž zadržení nebylo oficiálně registrováno a zadržení nebyli poučeni o svých právech. AI dále získala informace o tom, že zatýkáající policisté často zadrženým nabízejí možnost, že nebudou odvedeni a registrováni na policejní stanici výměnou za úplatek. Korupce je tak napůl ustanovenou praxí.

Prostřednictvím AI se zastoupením v Praze byl 2) přeložen i článek z 11.3. 2010 – „Zpráva Human Rights o Kazachstánu, stav lidských práv za rok 2009“. I tato Zpráva pojednává o problémech v Kazachstánu jako je mučení zadržovaných vězňů, zneužívání moci, svévolné zadržování a uvěznění, neexistence nezávislého soudnictví, omezení svobody projevu, tisku, shromažďovací, korupce. K zákazu mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání Zpráva uvádí, že policie a vězeňští úředníci údajně bili a zneužívali zadržované s cílem získat jejich doznání. Vyšetřovací postupy v trestním řízení kladou velkou váhu na doznání obžalovaného, soudy však obecně nebraly v potaz tvrzení obžalovaných, že jejich doznání byla získána mučením nebo nátlakem. Zvláštní zpravodaj OSN pro otázky mučení a nelidského zacházení navštívil několik věznic a zadržovacích center a dospěl k podezření, že policie používá extrémní metody, a to těžké ubližování na zdraví za účelem získání doznání. Policie pak zřídka prošetřovala stížnosti zadržovaných o údajném mučení. Zpráva označila podmínky ve věznicích za tvrdé, nesplňující mezinárodní zdravotnické standardy s nedostatečnou zdravotní péčí. Ke svobodě náboženského vyznání Zpráva uvádí, že vláda vyjádřila podporu náboženské toleranci, zároveň ale kritizovala „netradiční“ náboženské skupiny. Neregistrované náboženské organizace čelily většímu množství soudních sporů a pokut za porušení povinnosti registrace. Menšinové náboženské skupiny čelily tlaku ze strany vlády proti jejich komunitám.

Při jednání soud prostřednictvím tlumočnice provedl důkaz podstatným obsahem článků v ruském jazyce, a to článku Kazašského výboru pro lidská práva a dodržování zákonnosti, publikovaného dne 25.6. 2009. Autoři článku: Naděžda Atajeva, předsedkyně asociace lidských práv pro centrální Asii se sídlem ve Francii, Jevgenij Žovtis, ředitel mezinárodního kazašského výboru pro lidská práva a Mutabar Tadžibaeva, ředitelka organizace Plamenných srdcí, se obrací na více prezidenta Evropské komise pro lidská práva s tím, že v ČR a ve Slovinsku se pod hrozbou deportací nacházejí utečenci z Kazachstánu. Obávají se o jejich osud a prosí, aby jim bylo věnováno více péče a aby nebyli nuceni k návratu do Kazachstánu. Uvádějí, že se jedná o 222 osob, z nichž 54 je nezletilých, které se již narodily v emigraci. Tito lidé opustili Kazachstán kvůli náboženskému přesvědčení, kde docházelo k jejich pronásledování včetně členů jejich rodin pod smyšleným důvodem označeným jako boj s náboženským extremismem. ČR odmítla žádost těchto žadatelů o azyl, několik rodin vycestovalo do Rakouska, Francie či jiných zemí Evropské unie v naději, že nebudou nuceni k deportaci do Kazachstánu. Po návratu jedné rodiny zpět do Kazachstánu bylo znovu zahájeno pronásledování těchto osob. V článku je dále popsána historie utečenců, stav v ČR a hrozby spojené s návratem těchto osob do Kazachstánu.

V článku ze dne 7.12. 2009 – „Rozhodnutí Evropského soudu o moratoriu pro extradici obviněných do Kazachstánu“ se hovoří o tom, že Evropský soud pro lidská práva rozhodl ve věci Kabulov proti Ukrajině č. 4115/04 a fakticky uložil moratorium na extradici do Kazachstánu, pokud Kazachstán nepředloží záruky o bezpečném návratu deportovaných osob. Článek poukazuje na současný neutěšený stav v Kazachstánu, informace o tamní situaci se zakládají na podkladech poskytnutých od AI a zvláštního zpravodaje OSN pro otázky mučení a nelidského zacházení.

Soud dále provedl důkaz listinou v českém jazyce, předloženou žalobcem při jednání. Jedná se o Vyjádření AI k situaci lidských práv v Kazachstánu ze dne 7.4. 2010, vypracovanou doc. PhDr. Luborem Kysučanem, Ph.D., koordinátorem pro uprchlíky, AI ČR, místní skupina Brno. Listina obsahuje odkaz na výše citovanou Zprávu AI z března 2010- Účinné záruky proti mučení stále chybí. Dále se v ní uvádí, že podle zákona o svědomí z roku 2008 se všechna náboženská sdružení v zemi musela přeregistrovat a ta, která registraci neobdržela, byla zakázána. Veškerá úřady nepovolená náboženská aktivita je tak v Kazachstánu vystavena tvrdému postihu ze strany státních úřadů.

Zástupkyně žalobců s odkazem na listinné důkazy včetně žalobcem předložených uvedla, že z nich jednoznačně vyplývá, že v zemi původu žalobců dochází k porušování práv a svobod osob, a to i svobody náboženské. Žalobce a) se žalobou dovolával odůvodněného strachu z pronásledování z náboženských důvodů. V řízení nebylo nijak sporováno, že žalobce a) byl imámem a z provedených důkazů jednoznačně vyplývá, že tyto osoby byly pronásledovány a v případě jejich návratu do Kazachstánu jim pronásledování hrozí. Po vrácení věcí zpět krajskému soudu žalovaný nepředložil žádné důkazy, které by vyvracely tvrzení žalobců, zejména pak žalobce a), a proto je obava z pronásledování žalobce a) a jeho rodiny důvodná.

V případě dětí lze rovněž předpokládat, že budou vystaveny pronásledování, neboť zastávají stejnou víru jako jejich rodiče a vztahuje se na ně perzekuce v širším slova smyslu, a to ve školách, zdravotnických zařízeních apod. Manželka žalobce a) je rodinným příslušníkem tohoto žalobce a u ní stejně jako u nezletilých dětí je tak dán důvod pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny ve smyslu § 13 zákona o azylu. Je tak zřejmé, že napadená rozhodnutí jsou nesprávná, byla vydána na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci, jak ostatně ve svých rozhodnutích uvedl NSS, který označil výpovědi žalobce za věrohodné a uvedl, že je třeba z nich vycházet. Z předložených listinných důkazů vyplývá, že navrátilší se neúspěšně žadatelé o azyl byli po svém návratu do Kazachstánu perzekvováni. Domnívá se proto, že žaloby byly podány po právu a soud by jim měl vyhovět. Žalobci náklady řízení nepožadují. Náklady právního zastoupení se zavázala vyčíslit písemně ve lhůtě jednoho týdne.

Pověřená pracovnice žalovaného setrvala na správnosti všech žalobami napadených rozhodnutí. Upozornila, že rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobcům byla vydána dne 2.7. 2008 a žalovaný v souladu se zákonem zjišťoval skutkový stav věci ke dni vydání rozhodnutí. Nelze proto zjišťovat a zohledňovat nové důkazy, žalobcem a) předložené v roce 2009 a 2010. Ty by bylo možné použít a zhodnotit pouze v novém řízení. Připomněla rovněž délku správního řízení (2 roky), kdy žalobce mohl předkládat důkazy. K novým důkazům, provedeným při dnešním jednání uvedla, že jsou pouze obecného charakteru a nevztahují se přímo k osobě žalobce a). K otázce registrace náboženských skupin v Kazachstánu odkázala na rozsudek NSS ze dne 5.12. 2007, č.j. 3 Azs 89/2007 (viz výše) s tím, že registrace náboženských skupin je oprávněným požadavkem každého státu na zajištění bezpečnosti svých osob. Poukázala v tomto směru i na zákon č. 3/2002 Sb., (zákon o církvích a náboženských společnostech), podle kterého je i v ČR požadována povinná registrace náboženských skupin. Upozornila, že náboženské uskupení čistých islamistů jeví prvky fundamentalistického hnutí a je zcela oprávněným zájmem státu chránit své občany proti hrozbě mezinárodního terorismu a proti hrozbě extremistických hnutí. Předložila k důkazu Zprávu MV ČR-OAMP ze dne 17.7. 2007- Reformní směry sunnitského islámu. Poukázala na skutečnost, že žalobce a) a jeho rodina vycestoval ze země, která dle jeho tvrzení potlačuje jeho práva na náboženské vyznání a přicestoval do země – ČR, která je nábožensky zcela odlišná. V ČR se však neprojevuje tak, že by se chtěl integrovat do společnosti, svým chováním zde nepřesvědčuje o tom, že vyjadřuje respekt k zemi, kam by se hodlal zařadit. Navrhla proto, aby soud žaloby zamítl, náklady řízení nežádala.

Dle ustanovení § 110 odst. 3 s. ř. s. je krajský soud v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.

Z výše uvedeného je zřejmé, že v důsledku vytčených vad řízení učiněných Nejvyšším správním soudem, ke kterým došlo již v řízení před správním orgánem a které je tak povinen respektovat i krajský soud, je nezbytné doplnit důkazní řízení o nové aktuální důkazy ze země původu a vzít v úvahu a zhodnotit důkazy předložené

žalobcem, provedené v řízení před soudem. Teprve poté žalovaný správní orgán posoudí žádost žalobce a) z pohledu ustanovení § 12 písm. b) a § 14a zákona o azylu a z učiněných zjištění a závěrů bude dále postupovat i ve vztahu k ostatním žalobcům, rodinným příslušníkům žalobce a).

Krajskému soudu tak nezbylo než v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 a odst. 4 s. ř. s. všechna napadená rozhodnutí pro vady řízení zrušit a věci vrátit žalovanému k dalšímu řízení. V něm správní orgán doplní dokazování v rozsahu uloženém Nejvyšším správním soudem, komplexně a objektivně zhodnotí všechna tvrzení žalobců, zejména žalobce a), provede a zhodnotí nové důkazy a podkladové zprávy o zemi původu a teprve poté vydá nová a řádně odůvodněná rozhodnutí ve věcech všech žalobců. Krajský soud, který je vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu se k jeho obsáhlým závěrům přiklonil a dovoluje si na ně plně odkázat. Dle § 78 odst. 5 s. ř. s. je v dalším řízení správní orgán vázán právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku.

Výrok II. o náhradě nákladů řízení soud odůvodňuje ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 110 odst. 2 s. ř. s., kdy úspěšní žalobci mají právo na náhradu nákladů řízení před soudem, proti žalovanému, který ve věci úspěch neměl. Žalobci náklady řízení nepožadovali, a to ani v řízení před Nejvyšším správním soudem, proto bylo soudem rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu.

Výrok III. o odměně soudem ustanovené zástupkyně vychází z ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., podle kterého hotové výdaje a odměnu za zastupování soudem ustanoveného advokáta platí stát. Žalobcům byla samostatnými usneseními Krajského soudu v Hradci Králové ustanovena zástupcem pro řízení o žalobách i pro řízení a kasačních stížnostech Mgr. Aneta Bendová, advokátka se sídlem v Hradci Králové. Té krajský soud dle výše citovaného ustanovení s. ř. s. přiznal za zastupování v řízení o kasačních stížnostech žalobců a) a b) za jeden úkon právní služby ve smyslu § 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. k) a § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, za seps kasační stížnosti odměnu ve výši 2 x po 1.680,-- Kč a paušální náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu 2 x po 300,-- Kč, přiznanou částku pak zvýšil o 20% daň z přidané hodnoty (dále jen DPH) ve výši 792,-- Kč podle vyhlášky č. 110/2004 Sb., neboť zástupkyně žalobců prokázala, že je plátcem DPH, celkem tedy 4.752,-- Kč. Dále jí krajský soud přiznal za zastupování v řízení o kasačních stížnostech žalobců c), d) a e) za jeden úkon právní služby odměnu ve smyslu § 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. k) advokátního tarifu za seps kasační stížnosti po 2.100,-- Kč a paušální náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu 300 Kč, 20% DPH ve výši 480,-- Kč, tj. 2.880,-- Kč za jednoho žalobce, za tři žalobce se jedná o částku 8.640,-- Kč. Za zastupování všech žalobců v řízení o kasačních stížnostech tak zástupkyni žalobců náleží částka 13.392,-- Kč.

Po vrácení věcí zpět krajskému soudu byly věci všech žalobců spojeny ke společnému projednání. Zástupkyni žalobců soud přiznal podle § 7, § 9 odst. 3 písm.

f) a § 11 odst. 1 písm. g), odst. 2 a § 12 odst. 4 advokátního tarifu (společné zastupování více osob) za jednání soudu dne 16.9. 2010 odměnu ve výši 5x po 840,-- Kč, paušální náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu 5x po 300,-- Kč a za jednání soudu dne 14.10.2010 odměnu ve výši 5x po 1.680,-- Kč, paušální náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu 5x po 300,-- Kč a dále 20% DPH ve výši 3.120,-- Kč, tj. celkem 18.720,-- Kč.

Celkem zástupkyni žalobců náleží odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 32.112,-- Kč, která jí bude vyplacena z účtu krajského soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í :

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s.ř.s.).

Proti pravomocnému rozhodnutí je přípustná kasační stížnost, kterou lze podat z důvodů a za podmínek uvedených v § 102 a násl. s.ř.s. ve lhůtě dvou týdnů po doručení rozhodnutí.

Kasační stížnost je třeba podat ke Krajskému soudu v Hradci Králové. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Nejvyššího správního soudu v Brně, který o ní bude rozhodovat. Nemá-li účastník vysokoškolské právnické vzdělání, musí být zastoupen advokátem.

V Hradci Králové dne 14. října 2010

JUDr. Ivona Šubrtová, v.r.
samosoudkyně